

Hendan myndin er tikin onkustaðni í Danmark í 1923 ella 1924. Persónarnir, vit kenna, eru frá vinstri: Thorstein Petersen, Louis Zachariassen, Johannes Gaard úr Svinoy, Sámal Erik Matras, Einar Djurhuus lækni í Heiðunum, Hjördis Djurhuus, Jørgen-Frantz Jacobsen, tveir ókendir, Trina (kenna ikki eftirnafnið) hon er av Sandi og arbeiddi í mótahandli í Danmark, Christian Matras, Christoffer Lützen, Tróndur Olsen og konan og seinastur er Gudmund Bruun. Myndina eigur Martha Matras

Tað var stutt fyrri jól, tollaksmessukvöld ella okkurt har um leið, eg sat og fekt við jólaprædikuna. Hugin var farin landsuður í Eysturlond, har seyðamenn, sum lógu úti á berajól á nátt og goymdi at seyðum og neytum sínum, sóu ljósglæmu úr erva og hoyrdu fagnaðarboðini: Ottist ikki, tí sí, eg kunngerit tykkum eini stór gleðið, sum skulu vera fyrri alt fólk, tí at tykkum er í dag ein frelsari føddur, sum er Harrin Krist í Dávids stað.

Tað barst mær fyrri, sum øllum nú á døgum tørvaðist meir enn áður í langar tíðir at fagna hesum Guds gleðið, tí at nú er uppaftur vordid sum tá á døgum, tá ið Keisarin beyð og frælsuleys fólk noyðdist at toga, sum hann vildi. Uppaftur trælkar verðaldarmaktin fríar menn, og sjálv er hon frælkað av loyndum máttum, sum marsa menniskjur fram helst eftir tí vegi, sum hin verst ætla okkum inn á. Tá á døgum kendi fólk miklan meinhuga av hesum sama, men tó vildu tey ikki fagna honum, sum eina kann bjarga. Gævi, tey mundu taka við honum nú!

Sovorðið mól fram fyrri meg, tá ið hurðin varð gloppað eitt sindur og elsta dóttir mín spakuliga hevði fyrri munn: «Ikki skal eg gera ónáðir í kvöld, men eg

Ljóðbylgjur bóru boð

— Líka veit eg, annaðhvørt hetta verður søga at kalla ella bara támutar kenslumyndir, men í hvussu er, so er søgan sonn, og sigur hon frá mær sjálvum... Vit prenta í dag fyrri part av stuttsøgu eftir Gudmund Bruun. Søgan varð prenta í »Jól í Føroyum«

mundi tó sagt, at nú fara Føroyingar í Keypmannahavn at bera jólakvøður heim til Føroya. «Ja, tókk fyrri,» varð svarað aftur, «men í kvöld verði eg noyðdur at sita uppi yvir prædikuni. Men so mikið fóru tó orð hennara at mala í høvðinum á mær, at eg um eina løtu kortini fór innar í stovuni og varð setstur at lurta á, tá ið konur og menn, dreingir og gentur úr ymsum bygðum í Føroyum bóru skyldfólkum og vinfólkum heima góð jólaynski. Hugin fann tó ikki niður á aftur Eysturlond.

Fá vóru orðini, sum hvør segði, at málið var ikki altíð hitt besta; á mongum kendist væl, at tey høvdu livað í útlandinum leingi. Men tó var dæmlikt at hoyra. Tað var ljóð av føroyskum máli, sum sjáldan kemur mær fyrri oyru, og orðini komu av innstumm hjarta. Tað kendist á málinum, at tað bylgdist í barni, meðan tey tosaðu. Um ikki leingi sat eg heilt hugtakin og lýddi á ella dart-

að út og inn eftir gólvinum. Í ongum er gundur sum í ljóði og helst í mannamáli. Ein dagin, tú ert á úti ferð í Danmørk, rakar tú dættliga við eitt sindur av eyrvikurjörð og ein stóran stein við mosa ella korka, ella tú sært eina sólju stinga sítt gula høvd upp úr eini veit, ella tespilugur roykur av skerpi-kjöti slær teg upp í nasarnar, og í stundini ert tú heima í Føroyum, men í sama viðfangi raknar tú kortini við aftur, og gundurin er horvin. Ljóð eru óðrvísi. Tey ganga alsamt.

Og meðani eg nú var setstur í teirri dimmligu stovu og lýddi á jólaheilsur, varnaðist eg ikki við, fyrr enn eg var gandaður at kalla. Mangt gamalt, sum hevði sovið svøvn sín djúpt niðri í hjartans dýpi, kom úr myrkrinum rekandi upp í ljósmála, hurl um hurl, ein mynd fyrri og onnur eftir.

Eg sá meg sjálvan ungan prest gangandi og vála eftir dekkinum á »Beskyttaran-

um« fráfaringardagin, tá ið eg seinastu ferð hevði stigið niður á Føroya mold, og tekti eg við teimum eygum, ið hyggja gjøgnum tíð og rúm, eina lítlan bólík har afturi á skipinum, sum eins og eg sjálvur hugdi aftureftir, meðan landið so við og við kámaðist burtur undan okkum, og tá ið seinasti ferilin av landinum fór at hvørva úr eygsjón, og kósinn varð sett út millum rekandi spreingiknöttir og kavbátar, neit so illa at hjartanum, so at døpurhugin ikki fór at rekast burtur fyrr, enn hann fánaði burtur í songinum: »Nú Føroyar farvæl, nú eg eina tíð tykkum ei síggja skal«.

Nú kemur ein genta uppi, sum tosar við spískum á og breiðum oy. Ikki ansaði eg eftir, hvaðani hon var - sjálvandi onkustaðni norðanfrá - eg gáði meira eftir ljóðinum enn taluni. Tað liggur eisini maktin á, ljóðið hoyrdist, og ljóðið gandaði. Alt í einum sá eg meg sjálvan í gomlum róðrabáti utt-

an fyrri Eystnes á ferð inn móti Toftum. Har lá tað alt í eygsjón: Raktangi, Hvítanes, Kaldbaknes, og har inni Skælingsfjall sum ein dreymur í háldimmi, latið í ljósbláari kápu um herðarnar. Eg mintist á eina nátt í dýrdarveðri, tá ið Karl á Skála við fýramannafari flutti meg út á Nes og segði mær frá ævisøgu síni, meðani vit sótu saman á bekkinum og róðu, og at síðani ein skellilátur brast á, tá ið eg kom á land á Nesi, tí at eg á umreisuni hevði sjálvur klássað skógvarnar; eg hevði bara havt eittans skøðið. Prestur við klássum segðist ikki at hava verið sæddur áður á Nesi.

Nú var tað mest sum skriða var lopin inni í heilunum á mær. Ein ríðil av skiftandi hugmyndum kom rekandi, onnur tók aðra við hond. Í huganum ferðaðist eg bygd úr bygd víða um Eysturoyina og Streymoyina og Vagar. Eg sá landslagið og kirkjurnar og tekti hópinn av kendum and-

litum úr fornari tíð. Hvar vóru nú øll hesi fólk? Børnini, eg doyptu, kundu nú skjótt fara at giftast, tey ungu vóru komin til aldurs, og mong eldri svóvu ivaleyst svøvn sín við nøkrum alnum av Føroya mold til dýnu. Mangt verður umskipað á mannsins ævi.

Uttan dura gulaði hann av útnorði. Vindurin tók í tey stóru trøini, og eitt sjáldsama suðandi ljóð kom up í ljóðið av mannarøddum, so at tað hoyrdist inni í stovuni mest sum dunið av einum fossi langt burturi. So hvarv alt hitt, og alt í einum var eg heima í Sandagerði, har eina ferð sjógvurin og fossurin hjálptust at rura fyrri mær, tá ið eg var lagstur um kvöldið. Alt lá nú fyrri mær: fjallið og reynið, áin og fossurin, húsini, bøurni, grótgardurin og trøini innanfyri og sandurin, sum hann var, tá ið einki kaðalhús og eingin ljótur sementmúrur vóru reist. Eg mintist á stovurnar, helst stovuna hjá pápa, sum var mær mest sum ein halgidómur, har tað var sjáldsamt og hátíðarmikið at stíga innum. Alt hetta, tað var heima. Flyti-fuglurin var í huganum farin á flog og hevði tekt hyllina, har hann eina ferð átti.

Eina løtu sat eg og undraðist á, hví hesi bæði orðini Sandagerði og heima aldri